

1. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΑΜΒΛΩΣΗ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 11/08/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 11/08/2019

Σελίδα: 21

Συνταγματικό δικαίωμα στην άμβλωση;

Του ΣΠΥΡΟΥ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ*

Με αφορμή την πρόσφατη απόφαση της Εκκλησίας της Ελλάδος για την καθιέρωση ημέρας προστασίας του αγέννητου παιδιού, τέθηκε πάλι το ζήτημα για τη συνταγματική προστασία των άμβλώσεων. Το Σύνταγμά μας δεν ρυθμίζει ρητώς το ζήτημα των άμβλώσεων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν συνταγματικές διατάξεις που να σχετίζονται με αυτό. Από τη μία, το άρθρο 5 παρ. 1 Συντ. προστατεύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, η οποία συμπεριλαμβάνει και την αναπαραγωγική ελευθερία, το δικαίωμα δηλαδή του καθενός μας να αποκτήσει ή να μην αποκτήσει παιδιά. Από την άλλη, κατοχυρώνεται το δικαίωμα στη ζωή σε διάφορες συνταγματικές διατάξεις, όπως στα άρθρα 5 παρ. 2 και 7 παρ. 2.

Το ερώτημα επομένως που γεννάται, είναι εάν το έμβρυο αποτελεί ζωή κατά την έννοια του Συντάγματος: Στο ερώτημα αυτό έχουν δοθεί διάφορες απαντήσεις, οι οποίες

δεν είναι αμιγώς νομικής φύσεως, διαφέρουν από έννομη τάξη σε έννομη τάξη και σε τελική ανάλυση αντανακλούν μια γενικότερη κοσμοθεωρητική/ιδεολογική τοποθέτηση. Η νομολογία λ.χ. του ανώτατου δικαστηρίου των ΗΠΑ δέχεται ότι υφίσταται συνταγματικό δικαίωμα στην άμβλωση, τη στιγμή που το Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας υιοθετεί τη θέση ότι ζωή υφίσταται το αργότερο από την εμφύτευση του γονιμοποιημένου ωαρίου στα τοιχώματα της μήτρας, που λαμβάνει χώρα λίγες ημέρες μετά τη γονιμοποίηση. Από το χρονικό αυτό σημείο, σύμφωνα με τη γερμανική νομολογία, υφίσταται ζωή και ο νομοθέτης οφείλει να προστατεύσει αυτή τη ζωή. Μόνο που η προστασία δεν είναι απαραίτητο να έχει τη μορφή ποινικών κυρώσεων, οι οποίες άλλωστε και κατά γενική ομολογία αποδείχθηκαν αναποτελεσματικές. Η προστασία μπορεί να συνίσταται στην παροχή της κατάλληλης

Διαδήλωση υπέρ των ελεύθερων άμβλώσεων στο Σαντιάγο της Χιλής.

συμβουλευτικής και ενίσχυσης της εγκύου γυναίκας, προκειμένου να τη βοηθήσει στην απόφασή της να γεννήσει το παιδί.

Στην Ελλάδα, ο νομοθέτης από το 1982 σταθμίζοντας τα κρίσιμα ιατρικά και κοινωνικά δεδομένα (σεβασμός της επιλογής της γυναί-

κας, προστασία του εμβρύου έπειτα από ένα στάδιο εξέλιξής του) επέτρεψε ουσιαστικά την άμβλωση τις δώδεκα πρώτες εβδομάδες της κύησης, σε ορισμένες δε σοβαρές περιπτώσεις (εγκυμοσύνη ως αποτέλεσμα βιασμού, κίνδυνος υγείας για την έγκυο γυναίκα) και μετά το

χρονικό αυτό σημείο. Εξακολουθεί πάντως να υφίσταται στη χώρα μας ένα σημαντικό έλλειμμα παροχής της κατάλληλης συμβουλευτικής και υλικής και ψυχολογικής υποστήριξης της γυναίκας/οικογένειας που έχει κατ' αρχήν την επιθυμία να γεννήσει το παιδί.

Το ζήτημα των άμβλώσεων είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα, όπως αποδεικνύει και ο μεγάλος αριθμός των άμβλώσεων στη χώρα μας. Με τη σοβαρότητα αυτή δεν συνάδουν απόλυτες τοποθετήσεις, όπως λ.χ. «πρέπει να απαγορευθούν όλες οι άμβλώσεις» ή «το έμβρυο είναι απλά η προέκταση του σώματος της γυναίκας». Η απόλυτη απαγόρευση των άμβλώσεων παραγνώριζει ότι η απόφαση να φέρεις ένα παιδί στον κόσμο είναι μια πολύ σημαντική απόφαση, η οποία δεν μπορεί να επιβληθεί σε κανέναν άνθρωπο με ποινές φυλάκισης. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι ακόμη και η Ιρλανδία έκαμψε πρόσφατα την απόλυτη απα-

γόρευση των άμβλώσεων, ενώ η ίδια απαγόρευση θα αγνοούσε την πραγματικότητα των καθ' όλα νόμιμων και επιτρεπτών εξωσωματικών γονιμοποιήσεων όπου χρησιμοποιούνται υπερρίθιμα έμβρυα. Εξίσου όμως προβληματική είναι και η κατηγορηματική άρνηση της ιδιότητας της ζωής στα έμβρυα. Η έννομη τάξη δεν μπορεί να παραβλέψει ότι χωρίς την τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα ερχόταν στον κόσμο ένα παιδί. Ο νομοθέτης προέβη στην απαιτούμενη στάθμιση κατά τα προεκτεθέντα. Το θέμα δεν είναι όμως μόνο νομικό και σίγουρα δεν επιλύεται με τα μέσα του ποινικού δικαίου. Είναι προεξόντως θέμα υπευθύνων σεξουαλικής διαπαιδewγwγησης, άρσης των κοινωνικών προκαταλήψεων και ενίσχυσης των κοινωνικών δομών.

* Ο κ. Σπύρος Βλαχόπουλος είναι καθηγητής στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ.